



14.3.2024

ASIA	Luonnonsuojelualan rauhoitusmääräyksistä poikkeaminen
HAKIJA	Suomi-Rata Oy (nyk. Lentorata Oy), Lentäjätie 3, 01530 Vantaa
VIREILLETULO	5.2.2024
HAKEMUS	<p>Suomi-Rata Oy (nyk. Lentorata Oy) hakee Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskukselta) lupaa poiketa Haltialanmetsän luonnonsuojelualan (YSA246207) rauhoitusmääräyksistä maa- ja kallioperätutkimusten tekemiseksi. Poikkeuslupaa haetaan niiltä osin kuin rauhoitusmääräykset estävät maa- ja kallioperätutkimusten tekemisen sekä niiden toteuttamiseksi vaadittavan moottoriajoneuvoilla liikkumisen ja polkujen ulkopuolella kulkemisen luonnonsuojelualueella.</p> <p>Tutkimukset kohdistuvat Helsingissä sijaitsevalle kiinteistölle Tuomarinkylän kartano (91-431-1-659). Alueen omistaa Helsingin kaupunki. Tutkimukset on suunniteltu alkavaksi 15.3.2024 ja jatkuvaksi tarvittaessa talvikauteen 2024-2025. Porakonekairausten tekeminen pyritään mahdollisuuksien mukaan ajoittamaan talvikauteen 2024-2025. Poikkeuslupa pyydetään myöntämään vuoden 2026 loppuun asti.</p> <p>Välille Helsingin Pasila – Keravan Kytömaa on suunniteltu uutta junarataa, josta käytetään nimeä Lentorata. Radan suunnittelualue alkaa Pasilan ja Ilmalan ratapihalta ja päättyy Keravan aseman pohjoispuolelle. Helsinki-Vantaan lentokentälle tulee tunneliasema. Radan tavoitteena on lyhentää matka-aikaa Helsinki-Vantaan lentoasemalle, edistää julkisten kulkuvälineiden käyttöä, vapauttaa kapasiteettia pääradalta ja vähentää häiriöherkkyyttä Helsingin seudun liikennöinnissä. Noin 30 kilometrin pituisesta radasta 28 kilometriä on suunniteltu kulkevan tunnelissa ja noin 2 kilometriä avoradana.</p> <p>Lentorata on linjattu kulkemaan maan alla kallioperässä Haltialanmetsän luonnonsuojelualan kaakkoisosan läpi. Luonnonsuojelualueella on tarkoitus tehdä linjauksen alueella porakonekairauksina pohjatutkimuksia sekä seismisiä tutkimuksia. Tutkimusten perusteella pystytään määrittämään kalliopinnan korkeusasema, kallioperän laatu, maanpeitepaksuus ja maalajit sekä pohjaveden korkeusasema ja esiintyvyys.</p> <p>Luonnonsuojelualueelle on suunniteltu 5 porakonekairauksina toteutettavaa pohjatutkimuspistettä. Viidestä porakonekairauksesta kaksi sijoittuu olemassa olevan kulkuyhteyden tai polun varrelle ja muut</p>

kolme metsäalueelle. Kairaukset ulotetaan kalliopintaan asti ja sen jälkeen 3 metriä kallion sisään. Kairaukset tehdään porakonekairauskoneella, joka yleisimmin kulkee metallisilla telaketjuilla. Porausreikää huuhdellaan porauksen aikana paineilmalla tai vedellä. Tämän seurauksena maanpinnalle nousee hienojakoista kiviä, tai ns. poraus-/reikäsoijaa. Kairauksesta syntynyt reikäsoija kerätään talteen. Tutkimuksen jälkeen reikien kallio-osuudet täytetään sementillä.

Seismiset tutkimukset tehdään pääosin samalta tutkimuslinjalta porauskonekairausten kanssa. Seismisessä mittauksessa aiheutetaan maaperään seisminen aalto esimerkiksi räjäyttämällä. Kulkuaikaa seurataan geofonien avulla. Geofonien etäisyys toisistaan määritellään vasta myöhemmin, mutta hakemuksessa on esitetty, että geofoneja voi olla esimerkiksi 2,5 tai 5 metrin välein. Mikäli geofoni osuu kallion kohdalla, porataan kallioon pieni reikä geofonia varten. Varsinaisia räjäytysreikiä on tarpeen tehdä noin 14 kappaletta. Räjäytysreiät ovat noin 60-80 cm syviä akkuporakoneella tehtäviä reikiä. Reikään asetetaan räjähdyspanos ja sytytysnalli. Reikä täytetään hiekalla ja peitetään paksulla kumimatolla ennen räjäytystä. Seismisessä tutkimuksessa tarvittavat välineet voidaan kantaa maastoon henkilövoimin. Hakijalta 16.2.2024 saadun lisätiedon mukaan oikein tehty tutkimus ei juuri aiheuta vaurioita maaperään.

Seisminen tutkimuslinja halkoo Etelä-Suomessa silmällä pidettävän kostean keskiravinteisen lehdon (NT), pienen erittäin uhanalaisen lehtokorpialueen (EN) ja vaarantuneen tuoreen kankaan (VU). Hakemuksessa todetaan, että tutkimuslinjaan voidaan tehdä muutos lehtokorven osalta. Hakijalta 14.3.2024 saadun lisätiedon mukaan lehtokorven alueella seisminen tutkimus voidaan suorittaa räjäytysreikää tekemättä käyttämällä 10 cm pitkää ja leveimmillään 10 mm paksua tutkimuspiikkiä, joka ei jätä maaperään jälkeä. Pohjatutkimuspisteet sijoittuvat samoille elinympäristötyypeille lukuun ottamatta lehtokorpea. Lisäksi yksi tutkimuspiste on suunniteltu vaarantuneelle tuoreelle keskiravinteiselle lehdolle (VU) sekä yksi tuoreen kankaan ja turvelehdon rajalle aivan olemassa olevan polun kupeeseen. Helsingin kaupungin kartta-aineistoissa tutkimusalue on merkitty liito-oravan ydinalueeksi, kääpä- ja orvakkakohteeksi, tärkeäksi lintukohteeksi sekä arvokkaaksi kasvikohteeksi. Alueelta on tehty useita liito-oravahavaintoja. Lisäksi Näsi- ja Tuomarilanoja kuuluu savimaiden purot ja pikkujouet -luontotyyppiin, joka on Etelä-Suomessa äärimmäisen uhanalainen (CR).

Kaluston kuljetus sekä jalkaisin tapahtuva liikkuminen aiheuttavat jälkiä maastoon ja häiriöitä aluskasvillisuuteen ja pohjakerrokseen. Vaurioita syntyy myös porausreikien sekä seismisen tutkimuksen räjäytyskuoppien ja geofonien kohdalla maa- ja kallioperään. Porauksesta syntynyt ääni voi aiheuttaa väliaikaista häiriötä linnustolle ja

muulle eläimistöille. Haittojen vähentämiseksi kulkemiseen käytetään mahdollisuuksien mukaan olemassa olevia polkuja ja reittejä, mutta myös polkujen ulkopuolella tullaan kulkemaan. Kuljettaessa tutkimuspisteille vältetään puuston ja kasvillisuuden vaurioitumista. Ennen tutkimuksen aloittamista Helsingin kaupungin ympäristöpalveluiden asiantuntijan ja tutkimusurakoitsijan kesken pidetään katselmus tutkimuspisteiden sijainnista, vältettävistä kohteista ja kaadettavista puista. Kulkureitit suunnitellaan katselmuksen perusteella. Maalahopuut on tarkoitus jättää koskematta ja tutkimuspisteet suunnitellaan niin, ettei arvokkaita kohteita vaurioiteta. Hakemuksen mukaan toimijalle annetaan ohje, ettei rinnankorkeudelta yli 7 senttisiä puita saa kaataa Tutkimuksen jälkeen alue ennallistetaan, mutta väliaikaisia vaurioita kasvillisuuteen jää väistämättä.

Hakemuksen kohteena olevalla luonnonsuojelualueella on rauhoitusmääräysten mukaan kielletty maa- ja kallioperän vahingoittaminen ja muuttaminen; puiden, pensaiden tai muiden kasvien ja sienten vahingoittaminen; eläinten häiritseminen sekä moottoriajoneuvoilla liikkuminen. Lupahakemus koskee toimenpiteitä, jotka kohdistuvat luonnonsuojelualueiden maa- ja kallioperään. Luvan myöntäminen ei vaaranna luonnonsuojelualueiden perustarkoitusta ja on tarpeen yhteiskunnallisesti merkittävän Lentorata-hankkeen pohjatutkimusten ja seismisten tutkimusten tekemiseksi.

Maakuntakaavassa (2023) tutkimusalue on merkitty suojelualueeksi ja kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeäksi alueeksi. Lisäksi alueella on liikennetunnelin ohjeellinen linjaus. Helsingin yleiskaavassa (2018) alue on merkitty virkistys- ja viheralueeksi. Tutkimusalue sijoittuu myös ohjeellisen rautatielinjauksen kohdalle. Asemakaavassa 9540 (1990) alue on merkitty retkeily- ja ulkoilualueeksi (VR).

Maanomistajaa on kuultu ennen hakemuksen lähettämistä ja saadut huomiot on pyritty huomioimaan hakemuksessa.

ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Uudenmaan ELY-keskus myöntää Lentorata Oy:lle luvan poiketa Haltialanmetsän luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksistä maa- ja kallioperätutkimusten tekemiseen hakemuksen mukaisesti seuraavin ehdoin:

1. Lupa on voimassa 31.12.2026 asti.
2. Töitä ei saa tehdä lintujen ja liito-oravan pesimäaikana 15.3.–31.7.
3. Porakairaukset:
 - a. Voidaan tehdä vain jäisen maan aikaan;
 - b. Porauspisteille ajetaan luontoarvot huomioiden suorinta mahdollista reittiä ulkoilureitiltä käsin siten, että maastossa

- ajoa tulee mahdollisimman vähän. Porauspisteiden välisiä siirtymiä ei tehdä maastossa, jos matka porauspisteelle on lyhyempi ulkoilureitiltä käsin;
- c. Reitin valinnassa kiinnitetään huomiota kasvillisuuden säilymiseen eikä yli 7 cm paksuisia puita kaadeta;
 - d. Poraussoija kerätään pois maastosta;
 - e. Alue ennallistetaan tutkimusten päätyttyä.
4. Seismiset tutkimukset:
- a. suunnitellaan ja toteutetaan niin, että puustoon ja maaperään kajotaan mahdollisimman vähän;
 - b. lehtokorven alueella ei tehdä räjäytysreikiä;
 - c. työssä ei käytetä moottoriajoneuvoja ja
 - d. alue ennallistetaan tutkimusten päätyttyä.
5. Tutkimuksissa noudatetaan erityistä varovaisuutta, jotta esim. koneiden öljyvuoodoilta vältytään.
6. Lentorata Oy hankkii maanomistajan suostumuksen hakemuksen mukaisille toimenpiteille ennen toimenpiteisiin ryhtymistä.
7. Luonnonsuojelualueella luvanmukaisia toimenpiteitä suoritettaessa tämä lupa tai sen kopio on pidettävä mukana (esim. puhelimessa) ja esitettävä pyydettyä.

Perustelut

Haltialanmetsän luonnonsuojelualue (YSA246207) on perustettu Uudenmaan ELY-keskuksen päätöksellä (UUDELY/2676/2020) 28.5.2020. Rauhoitusmääräysten mukaan alueella on kielletty mm.:

- maa-aineksien, kivien ja kaivoskivennäisten ottaminen ja maa- tai kallioperän vahingoittaminen tai muuttaminen;
- puiden, pensaiden tai muiden kasvien ja sienten ja niiden osien ottaminen ja vahingoittaminen;
- muut toimet, jotka vaikuttavat epäedullisesti alueen luonnonoloihin, maisemaan tai eliölajien säilymiseen sekä
- liikkuminen moottoriajoneuvolla.

Luonnonsuojelulain 54 §:n 1 momentin mukaan ELY-keskus voi yksittäistapauksessa myöntää luvan poiketa yksityistä luonnonsuojelualuetta koskevista rauhoitusmääräyksistä, jos poikkeaminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja on tarpeen alueen hoidon, käytön tai olemassa olevien yhdyskuntateknisten rakenteiden tai niihin liittyvien laitteiden kunnostamisen taikka tutkimuksen kannalta.

Tutkimuslinja sijoittuu noin 400 metrin matkalta luonnonsuojelualueen kaakkoisosaan. Linja kulkee pääosin lehtoalueella ja paikoitellen kangasmaalla, ja sen alueella sijaitsee uhanalaisia luontotyyppisiä. Tutkimusten tekoon on tarkoitus käyttää mahdollisimman paljon olemassa olevia polkuja ja reittejä, ja moottorikäyttöisillä ajoneuvoilla ajetaan vain välttämätön matka. Kulkureitit ja vältettävät kohteet

suunnitellaan ja merkitään maastoon ennen toimenpiteisiin ryhtymistä, jotta tutkimukset saadaan tehtyä mahdollisimman vähin maastovaurioin. Tutkimuspisteet sijoitetaan mahdollisuuksien mukaan uhanalaisimpien luontotyyppien ulkopuolelle ja lehtokorven alueella maaperää ei vaurioiteta. Lintujen ja liito-oravan pesimäaikana toimenpiteitä ei tehdä, eikä yli 7 senttisiä puita kaadeta. Tutkimusten päätyttyä porareiät täytetään betonilla, räjäytyskuopat ennallistetaan ja maasto palautetaan mahdollisuuksien mukaan ennalleen. Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että ehtoja noudattamalla luonnonsuojelun perustamistarkoituksella ei vaarannu. Tutkimuksen voidaan katsoa olevan perusteltua käytön kannalta, koska tutkimukset eivät ole olemassa olevan tiedon perusteella ja oikein toteutettuna aiheuta haittaa suojelun perusteena oleville luontoarvoille.

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Luvanmukaisesti toimenpiteisiin saa ryhtyä päätöksen saavutettua lainvoiman muutoksenhakuajan jälkeen.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 54 §

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

KÄSITTELYMAKSU

316 €

Maksu määräytyy valtioneuvoston elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2024 antaman asetuksen (1215/2023) mukaisesti.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös

sähköpostitse:
Lentorata Oy

Tiedoksi

sähköpostitse:
Ympäristöministeriön luontoympäristöosasto
Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry
Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry
Helsingin kaupunki

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

ASIAN KÄSITTELIJÄT

Asian on esitellyt ylitarkastaja Janne Sormunen ja ratkaissut ylitarkastaja Sanna Tähtinen. Päätös on hyväksytty sähköisesti. Merkintä hyväksynnästä on päätöksen viimeisellä sivulla.

Tämä asiakirja UUELY/2779/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument UUELY/2779/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Sormunen Janne 14.03.2024 12:14

Ratkaisija Tähtinen Sanna 14.03.2024 12:16

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

- Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.
- Tavallisena sähköisenä tiedoksiannona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.
- Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.
- Yleistiedoksiannossa tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä päätöstä koskevan ilmoituksen julkaisemisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen verkkosivulla.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuo- mioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja; asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta.

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Helsingin hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Yksityishenkilöt, yritykset ja yhteisöt voivat lähettää valituskirjelmän hallinto- ja erityistuo- mioistuinten sähköisessä asiointipalvelussa (<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#>). Valituskirjelmän voi toimittaa perille myös henkilökohtaisesti, lähetin välityksellä, postitse tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuo- mioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 270 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Posti- ja käyntiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelin: asiakaspalvelu/kirjaamo 029 56 42069, vaihe 029 56 42000

Sähköposti: helsinki.hao@oikeus.fi

Faksi: 029 56 42079

Aukioloaika: ma–pe 8.00–16.15

Suoritemaksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.